

[M. Simonsen.]

Optræden i denne Færagesag har været i høj Grad anmassende. Man vilde indrette sig paa en Overførsel af Biler i Sommermaanederne, hvor der er mange Biler og en sikker Gevinst at tage, og saa vilde man ganske roligt overlade Bilerne til Statsbanerne om Vinteren og under vanskelige Forhold, naar der ikke kunde tjenes noget. Det var jo en meget ædel og opofrende Spekulation fra Bilejernes Side.

Der er sikkert ogsaa kun meget ringe Sympati blandt Befolkningen overfor de Herrer Rigmænd, der farer Landet rundt i deres Selvejerluksusbiler. De er blevet til en ren Landevejsplage, ja, man kan godt sige en ren Landeplage. Det er en sand Terror, de udøver paa vore Landeveje. Det er jo saaledes, at almindelige Mennesker, som gaar paa deres Ben, knapt taales paa vore Landeveje. Fra de Herrer Bilejeres og Luksusbilfolks Side vises der intet som helst Hensyn til dem, der gaar paa Vejene, eller til andre, som ikke er saa velhavende, at de kan komme farende i en Luksusbil.

De gaaende risikerer det værste, hvis de kommer ind paa den Del af Vejbanen, som er asfalteret eller makadamiseret eller mosaikbrolagt, og hvor Bilerne farer af Sted. Fodgængere kan faktisk kun færdes paa vore Landeveje, om Dagen med Fare og om Natten og om Aftenen med ligefrem Livsfare; saaledes er Forholdene. De gaaende maa, hvis de vil være sikrest — ikke helt sikre, men sikrest — for dette hensynsløse Bilfolkefærd, holde sig paa Grøftkantens Grønsvær, og det er endda ikke altid tilstrækkeligt.

Man burde egentlig ikke ofre mange Dikedarer paa disse Folk, de fortjener det ikke, og det er jo et Spørgsmaal, om de ikke kunde være imødegaaet paa en anden Maade, og det er et Spørgsmaal, om det i det hele taget er lovligt for private at etablere Konkurrence med Statsbanerne med Hensyn til Bilers Overførsel over Store Bælt. Der er mange, der mener, at det ikke er det, og at man meget let kunde være kommet over den Side af Sagen ganske simpelt ved at lade det komme til en Domstolsafgørelse.

Det er sikkert almindelig bekendt, at der i tidligere Tider eksisterede et Færgemonopol, et Monopol for et Selskab til at besørge al Fragt- og Persontrafik over Store Bælt. Men da saa Statsbanerne begyndte at udvikle sig og fik Forbindelse paa begge Sider, maatte dette Monopol naturligvis virke generende for Statsbanerne og Staten, og det er naturligt, at

man ønskede det ophævet. Vi har endnu mange af disse gamle Monopoler, og de gælder jo, efter hvad man kan skønne, efter almindelig Retspraksis til evig Tid, hvis de ikke bliver afløst. Men bliver de afløst eller bliver Indehaverne betalt for at give Afkald paa dem, gaar Retten naturligvis over til dem, der betaler for at faa en saadan Ret afløst, og det er det, der er sket fra Statens Side med Hensyn til Store Bælts Overfarten.

Loven, hvorefter denne Færgeret afløstes, er af 1856, medens selve Afløsningen vistnok fandt Sted noget senere, og hvis jeg ikke husker fejl, har det været oplyst, at Staten betalte 40 000 Rigsdaler for, at Monopolet skulde afgives og overgaa til Staten, men i 1856 blev der, som sagt, vedtaget en Lov, som forekommer mig at være tilstrækkelig tydelig. Den indeholder ikke ret mange Linier, og med Formandens Tilladelse skal jeg læse den op:

„Den Korsør og Nyborg Færgelaug efter Anordn. af 23de December 1843 tilkommende Eneret til at befordre Rejsende og deres Gods, Kreaturer, Vogne, Fragtgoods o. desl., skal Regeringen være berettiget til at fordre ophævet, mod at der for det deraf flydende Tab gives Lauget Erstatning efter Overenskomst med samme, eller i alt Fald efter lovligt Skjøn. Erstatningssummen udredes af Kongeriget's Finantser.“

Denne Bemyndigelse gav Loven Regeringen, og senere er Loven altsaa fuldbyrdet paa den Maade, at Færgemonopolets Indehavere fik 40 000 Rigsdaler. Disse 40 000 Rigsdaler har den daværende Rigsdag sikkert ikke bevilget for ingenting. Det er jo dog ganske klart, at der maa have været en lille Smule Fornuft med i Spillet, og der vilde ikke være megen Mening i at betale 40 000 Rigsdaler for, at et Monopol overgaa til Staten paa den Maade, at saa snart det var sket, saa kunde de samme Folk, som har faaet de 40 000 Rigsdaler — eller nogle andre — danne et andet Selskab, som saa kunde begynde at konkurrere med og genere Statsbanerne, som lige havde betalt 80 000 Kr. for, at den Eneret, de havde, overgik til Staten.

Jeg kan ikke se andet end, at der her er Tale om et Monopol, som Staten har købt, og fra det Øjeblik har Staten altsaa den Ret, som de gamle Monopolejere havde, nemlig Eneretten til Befordring af Personer og Gods inklusive Biler over Store Bælt.

Jeg synes i hvert Fald, at naar der opstaar en saadan Kalamitet, som det her